

MONITORING PRÁVNÝCH PREDPISOV

1. **Zákon č. 76/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony**

Účinnosť: 1. marca 2021

Stručný popis:

Predmetom tejto novelizácie Zákonníka práce sú najmä otázky súvisiace s výkonom práce z domácnosti zamestnanca, možnosťou zamestnanca vybrať si medzi stravovacími poukážkami a finančným príspevkom na stravovanie, ako aj zmena podmienok dočasného pridelenia zamestnancov medzi materskými a dcérskymi spoločnosťami.

Novela Zákonníka práce podrobnejšie upravuje definíciu a pravidlá výkonu domáckej práce a telepráce. O takúto prácu pôjde len vtedy, ak sa práca, ktorá by mohla byť vykonávaná na pracovisku zamestnávateľa, vykonáva pravidelne z domácnosti zamestnanca. Za domácku prácu sa nepovažuje príležitostná práca z domácnosti zamestnanca, tzv. home office. Zákonník práce ukladá zamestnávateľom v súvislosti s domáckou prácou viaceré povinnosti, vrátane povinnosti zabezpečiť potrebné vybavenie, zabezpečiť ochranu údajov, či uhrádzať preukázateľne zvýšené výdavky zamestnanca spojené s používaním vlastného náradia, vlastného zariadenia a vlastných predmetov potrebných na výkon práce. Tiež sa zakotvilo právo zamestnanca na odpojenie sa, t.j. zamestnanec nie je povinný používať nástroje na domácku prácu mimo svojich pracovných hodín, prípadne nadčasovej práce. Na výkon domáckej práce alebo telepráce sa vyžaduje dohoda zamestnávateľa so zamestnancom v pracovnej zmluve.

Zamestnávateľ, ktorý nebude zabezpečovať stravovanie vo vlastnom stravovacom zariadení, alebo v stravovacom zariadení iného zamestnávateľa, musí umožniť zamestnancom výber medzi poskytnutím stravovacích lístkov a poskytnutím finančného príspevku na stravovanie. Možnosť výberu formy stravovania zamestnancov je účinná od 1. marca 2021. Zamestnávateľ, ktorý pred týmto dátumom alebo v období od 1. marca 2021 do 31. decembra 2021 uzatvoril zmluvu o zabezpečení stravovacích poukážok s ich emitentmi, nie je povinný postupovať podľa nových pravidiel až do skončenia účinnosti tejto zmluvy, najdlhšie však do 31. decembra 2021. Po tomto dátume je zamestnávateľ povinný umožniť výber formy príspevku zo strany zamestnancov.

Od 1. marca 2021 je zamestnávateľ povinný umožniť pôsobenie odborovej organizácie na pracovisku zamestnávateľa len vtedy, ak medzi zamestnancami v pracovnom pomere sú členovia tejto odborovej organizácie. Pokiaľ má zamestnávateľ pochybnosť o členoch odborovej organizácie, ide o spor o pôsobenie odborovej organizácie u zamestnávateľa. Takýto spor rieši rozhodca na ktorom sa strany sporu dohodnú, inak rozhodca určený na žiadosť ministerstvom práce.

Novelizuje sa taktiež zákon č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. V zmysle tohto zákona podnikateľ, okrem iného, nesmie prijať prácu, ktorú jej na základe zmluvy dodáva alebo poskytuje právnická osoba alebo fyzická osoba prostredníctvom fyzickej osoby, ktorú nelegálne zamestnáva. Spoluzodpovednosť v prípade cezhraničného poskytovania služby vzniká pri dlhodobom poskytovaní služby na základe zmluvy, presahujúcom 30 dní (namiesto doterajších 5 dní) v období 12 mesiacov.

2. **Zákon č. 130/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov**

Účinnosť: 10. apríla 2021

Stručný popis:

Novela Zákona o sociálnom poistení upravila najmä výšku nemocenského poistenca, ktorý bol v čase trvania krízovej situácie uznaný za dočasne práceneschopného z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie (COVID), na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu za apríl 2021 ; možnosť vlády upraviť

podmienky nároku na výplatu nemocenského a výšku nemocenského a ošetrovného nariadením na obdobie trvania krízovej situácie; aj odlišne upravila nárok na výplatu úrazového príplatku.

Na úrazový príplatok majú nárok osoby, ktoré majú nárok na úrazové dávky podľa Zákona o sociálnom poistení a ktoré sú uznané počas krízovej situácie za dočasne práceneschopné z dôvodu ochorenia COVID-19 pri výkone činností vymedzených v tomto zákone. Za uznanie choroby z povolania sa považuje ak zamestnávateľ zamestnancovi potvrdí, že ochorenie COVID - 19 mu vzniklo pri práci, kde z povahy práce vyplýva väčšia miera rizika vzniku tohto ochorenia. Za uznanie choroby z povolania sa považuje aj keď fyzickej osobe uvedenej v Zákone o sociálnom poistení právnická osoba potvrdí, že ochorenie COVID - 19 jej vzniklo pri činnosti, kde z povahy činnosti vyplýva väčšia miera rizika vzniku tohto ochorenia. Na vznik nároku na úrazový príplatok z dôvodu ochorenia COVID-19 je potrebné, aby bolo toto ochorenie klinicky (testom) potvrdené. Zamestnávateľ, pre ktorého zamestnanec vykonával prácu, musí na príslušnom tlačíve potvrdiť, že k nákaze došlo pri pracovných činnostiach, kde z povahy tejto činnosti vyplýva väčšia miera rizika vzniku tohto ochorenia.

3. Zákon č. 67/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 111/2019 Z. z. a ktorým sa mení zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Účinnosť: 15. marca 2021

Stručný popis:

Novelou Zákona o poplatkoch za uloženie odpadov sa upravuje použitie príjmov z poplatkov za uloženie odpadov na skládky a odkaliská, ktoré sú príjmami Environmentálneho fondu, pre obce, ktoré spĺňajú podmienky stanovené zákonom. Obec získava príspevok z Environmentálneho fondu, ak zabezpečuje prostredníctvom zbernej nádoby vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností, zabezpečuje zhodnotenie celého vyzbieraného objemu odpadu z domácností v zariadení na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu, nebola jej v uplynulých troch rokoch uložená sankcia za porušenie tohto zákona alebo osobitného predpisu, a doručila žiadosť o poskytnutie príspevku do 30. júna príslušného kalendárneho roka. Tento príspevok môže obec použiť len za účelom zabezpečenia triedeného zberu a zhodnotenia biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností. Environmentálny fond písomne obci oznámi vybavenie žiadosti o poskytnutie príspevku, alebo ak obci žiadosť zamietne, oznámi jej dôvody zamietnutia.

Prijatie novely zákona súvisí s vyhlásením opatrení Úradu verejného zdravotníctva, na základe ktorých sa zvýšilo množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu (najmä zmesového odpadu) v obciach. Zároveň je Slovenská republika ako členský štát povinná plniť si svoje záväzky voči Európskej únii, týkajúce sa problematiky biologicky rozložiteľného odpadu.

4. Zákon č. 83/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 469/2003 Z. z. o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov

Účinnosť: 25. mája 2021

Stručný popis:

Ochrana označení pôvodu a zemepisných označení poľnohospodárskych výrobkov, potravín, vína, aromatizovaných vínnych výrobkov a liehovín je výlučnou právomocou Európskej únie a aplikuje sa na ňu Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny v platnom znení.

Ochrana označení pôvodu a zemepisných označení iných druhov výrobkov, ktoré sú súhrnne označované ako tzv. nepoľnohospodárske výrobky nespadá do výlučnej právomoci Európskej únie a na vnútroštátnej úrovni je upravená Zákomom o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov.

Novela Zákona o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov upravuje podmienky získania práva na ochranu označenia v Slovenskej republike, pričom výrobkom je akákoľvek hnutelná vec vyrobená, vyťažená alebo inak získaná, ktorá je určená spotrebiteľovi. Predmetom tejto novelizácie je rozšírenie práv vyplývajúcich zo zápisu označenia pôvodu výrobku. A to tak, že zapísané označenie pôvodu výrobku je oprávnený používať každý, kto na trh uvádza výrobok, ktorý spĺňa špecifikáciu (pôvodne len držiteľ osvedčenia o zápise a užívateľ zapísaného označenia). Novela zákona rozšírila predmet úpravy zákona aj o vnútroštátny postup pri konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky vo veci poľnohospodárskych výrobkov, potravín, vína, aromatizovaných vínnych výrobkov alebo liehovín, a to najmä pri podaní žiadosti o zápis označenia pôvodu výrobku alebo zemepisného označenia výrobku, ktorá sa týka zemepisnej oblasti v Slovenskej republike alebo cezhraničnej zemepisnej oblasti, ďalej podanie námietok proti žiadosti o zápis označenia pôvodu výrobku alebo zemepisného označenia výrobku iného členského štátu Európskej únie alebo tretieho štátu, postup pri zmene špecifikácie výrobku a podaní žiadosti o zrušenie zápisu označenia. Označenie pôvodu výrobku a zemepisné označenie výrobku, ktoré spĺňa podmienky ochrany podľa tohto zákona, sa zapisuje do registra vedeného Úradom priemyselného vlastníctva.

Novelizuje sa tiež zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách. Pred podaním žiadosti o ochranu označenia pôvodu, alebo zemepisného označenia na Úrad priemyselného vlastníctva, musí byť špecifikácia poľnohospodárskeho výrobku, alebo potraviny a špecifikácia liehovín uchádzajúcich sa o zápis zemepisného označenia odborne posúdená a odsúhlasená ministerstvom.

5. Zákon č. 45/2021 Z.z. ktorým sa mení zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Účinnosť: 6. februára 2021

Stručný popis:

Cieľom prijatej novely zákona o správe daní (daňový poriadok) je:

- umožniť vláde SR, aby mohla určiť podmienky pre zánik daňového nedoplatku zodpovedajúceho nezaplatenej sankcii, ale aj podmienky, kedy možno upustiť od vyrubenia sankcie a to v rozsahu podľa vlastného nariadenia; uvedené sa dá uplatniť na všetky druhy sankcií vo vzťahu ku všetkým daniam
- umožniť správcovi dane povoliť odklad platenia dane alebo platenie dane v splátkach za podmienok, ktoré určí finančné riaditeľstvo a uverejní ich na svojom webovom sídle.

6. Zákon č. 76/2021 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Účinnosť: 1. marca 2021

Stručný popis:

V súvislosti s novelou Zákonníka práce kedy sa zamestnancovi za určitých podmienok umožnil výber medzi finančným príspevkom na stravovanie a stravným lístkom došlo k zmene v zdaňovaní finančného príspevku.

PETERKA PARTNERS

THE CEE LAW FIRM

Doposiaľ bol finančný príspevok na stravovanie oslobodený od dane z príjmov na strane zamestnanca len v prípade, ak zamestnanec na základe lekárskeho potvrdenia od špecializovaného lekára zo zdravotných dôvodov nemohol využiť žiadny zo spôsobov stravovania, ktoré zamestnávateľ zabezpečoval.

S účinnosťou od 1.3.2021 dochádza k oslobodeniu finančného príspevku na stravovanie od dane z príjmov na strane zamestnanca ak je poskytnutý v sume podľa Zákonníka práce, a to aj bez povinnosti predložiť lekárske potvrdenie od špecializovaného lekára.

* * *

Tento monitoring právnych predpisov bol pripravený advokátskou kanceláriou PETERKA & PARTNERS, so sídlom Kapitulská 18/A, Bratislava. Tel. +421 2 544 18 700; E-mail: butasova@peterkapartners.sk; www.peterkapartners.com.